Stortingets finanskomite

Grønn skattekommisjon

Vi viser til rapporten fra grønn skattekommisjon (NOU 2015:15). Vi har klare prinsipielle motforestillinger både knyttet til forslagene om å fjerne støtteordninger i skogbruket og til utvalgets prinsipp om en felles pris på klimagassutslipp. Selv om rapporten også er gjenstand for en ordinær høringsrunde, ønsker vi med dette også å dele våre synspunkter med Stortingets finanskomite.

Et aktivt skogbruk og klima

FNs klimapanels 5. hovedrapport viser tydelig at det ikke er mulig å begrense den globale oppvarmingen til 2 grader uten å mobilisere vesentlig mer biomasse for å erstatte bruk av kull, olje og gass. Alle scenarier klimapanelet baserer seg på forutsetter økt hogst og økt bruk av biomasse. Hogsten er forutsatt å øke med 51-200 % globalt. Panelet er også klare på at bruken av moderne bioenergi minst må 5-dobles for å nå 2-gradersmålet. Dersom ambisjonene etter Paris-avtalen følges opp øker behovet for å mobilisere bioråstoff ytterligere.

Også Miljødirektoratet har i sine tiltaksanalyser (Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling 2015) vist at det ikke er mulig å nå de nasjonale klimamålene uten økt bruk av trevirke. Tiltak basert på økt bruk av biomasse utgjør hhv 24, 35 og 41% av utslippsreduksjonene i de tre tiltakspakkene Miljødirektoratet har utviklet.

I Meld. St. nr. 13 (2014-2015) *Ny utslippsforpliktelse for 2013 – en felles løsning med EU*, gis det tydelige signaler om at regjeringen har som mål at avvirkningen skal øke, at trevirke skal brukes for å erstatte fossile ressurser og klimabelastende materialer, og at skogproduksjonen/skogens CO2-opptak skal økes.

Det er derfor all grunn til å forundre seg over at Grønn skattekommisjon ikke har skjønt hvor viktig det er for klimaet å kunne mobilisere mer fornybart råstoff fra skogen. I stedet for å foreslå tiltak som øker skogproduksjonen og uttaket av trevirke fra norske skoger, foreslår Grønn skattekommisjon det motsatte.

Grønn skattekommisjon har lagt følgende til grunn for sine forslag: *Hvorvidt aktivt skogbruk bidrar til økt opptak av CO2 er slik utvalget oppfatter det en diskusjon uten en klar og entydig konklusjon*. Dermed har de valgt å se bort fra at både FNs klimapanel, Miljødirektoratet og den norske regjeringen er tydelige på behovet for å mobilisere mer biomasse fra skogen.

Formuleringen kan tyde på at utvalget faktisk ikke har forstått at skogen i tillegg til å ta opp CO2 også har som oppgave å forsyne samfunnet med biomasse slik at en kan erstatte bruk av fossil energi og klimabelastende materialer.

Nærmere om de konkrete forslagene

Skogsbilveger og taubaner

Grønn skattekommisjonen anbefaler konkret at støtten til skogsbilveier og «taubaner» blir avviklet. De anbefaler også at skogfondsmidler ikke skal kunne brukes til bygging av skogbilveier og heller ikke til «hogst i bratt terreng».

Investeringer i skogsbilveinettet er et avgjørende tiltak for å øke produksjonen og uttaket av trevirke i de norske skogene. Skog22 pekte derfor på at det var nødvendig å gjøre et løft i investeringer i den kommende 20-årsperioden. Omtrent halvparten av investeringsbehovet er knyttet til opprusting av det eksisterende veinettet. Mesteparten av behovet for nybygging er knyttet kyststrøkene der det er behov for å bygge veier for å kunne utnytte den skogen som ble plantet i det forrige århundret.

Nærhet til vei gjør det økonomisk mulig å drive en nyansert stedstilpasset skogbehandling med mindre behandlingsenheter og variasjon i hogstformer. I områder langt fra vei vil det bli drevet et utpreget høstingsskogbruk i høykonjunkturperioder med store «engangshogster» og minimale investeringer i framtidsskogen.

Investeringene i skogsbilveinettet er dessuten svært viktige for å møte de klimaendringer norsk skogbruk må tilpasse seg til. Skogsveiene må kunne håndtere vann på en bedre måte, og et tilfredsstillende veinett er et av de viktigste tiltakene for å unngå kjøreskader ved terrengkjøring i framtida.

Tilskuddsordningen er helt avgjørende for å få realisert rasjonelle veiløsninger på tvers av eiendomsgrensene. Uten tilskuddsordningen ville den enkelte skogeier med utgangspunkt i sin skog finne en løsning som dekker akkurat hennes behov. Dette vil totalt sett føre til langt flere meter vei og dårligere muligheter for å tilpasse veiene til landskapet og andre miljøverdier.

Selv om det går med betydelig energi til etablering av nye veier er det verdt å merke seg at transport av tømmer der det ikke eksisterer vei, altså terrengtransport, gir drivstofforbruk i størrelsesorden 50 ganger mer enn ved transport på vei (Vennesland et al 2013).

Grønn skattekommisjon legger til grunn at støtten til taubaner bidrar til hogst i uberørte områder med potensielt betydelig tap av biologisk mangfold. Dette er det ikke grunnlag for å påstå dette på generelt grunnlag. Den skogen som hogges med tilskudd til taubaner, har generelt sett ikke høyere biologisk mangfold enn annen skog. Svært mye av tømmeret som tas ut som følge av denne støtteordningen er faktisk fra granskog i kyststrøk som ble plantet i forrige århundre. På samme måte som ved annen hogst må en dessuten ved taubanedrifter ta hensyn til de konkrete miljøverdier som finnes i området. Er det store verneverdier i området,

vil normalt området blir tilbudt som frivillig vern. Alternativet til taubaner er i mange tilfeller et tett nett av driftsveier (såkalte gravedrifter) i det bratte terrenget eller lang terrengkjøring på bæresvak mark.

Grønn skattekommisjon foreslår også som nevnt at skogfondsmidler ikke skal kunne brukes til «hogst i bratt terreng». Det har imidlertid aldri vært mulig å bruke skogfondsmidler til dette formålet. Forslaget viser med all tydelighet at utvalgets vurdering av støtteordningene i skogbruket er overfladisk.

Støtten til skogbilveier og taubaner er viktige virkemidler for å mobilere mer biomasse fra skogen i Norge. Forslagene fra skattekommisjonen om å fjerne disse virkemidlene vil derfor redusere mulighetene for at skogen i Norge kan bidra til å nå de nasjonale og internasjonale klimamålene. Den systematiske opptrappingen av bevilgninger man har sett de siste årene er et bidrag til å redusere de samlede klimagassutslippene over tid.

Naturavgift

Utvalget foreslår at det innføres en avgift på naturinngrep. Dette forslaget er basert på en teoretisk økonomisk tilnærming om at det skal koste noe å bruke natur som er verdifull.

Spørsmålet om naturavgift ble også utredet av Grønn skattekommisjon i 1996, men avvist gjennom Stortingets behandling av revidert statsbudsjett i 2003. Etter vår oppfatning gjelder fortsatt de motforestillinger som da ble lagt til grunn for å avvise en slik ordning. Vi vil også peke på at vi i Norge har basert oss på juridiske virkemidler for å hindre samfunnsmessig uheldig arealbruk, og at det er vanskelig å se hvordan en naturavgift i praksis kan utformes slik at den på en fornuftig måte kan komplementere dette systemet på en fornuftig måte.

Utvalget foreslår at INON-registreringene legges til grunn for å pålegge en avgift for naturinngrep. Vi vil påpeke at disse registreringene er utviklet som en indikator i naturovervåking. De er faglig omstridt og er ikke er egnet som et forvaltningsverktøy. Derfor har regjeringen besluttet at INON avvikles som verktøy i arealpolitikken. Det er underlig at utvalget ikke har fått med seg den faglige debatten og den operative konklusjonen som er trukket på bakgrunn av dette.

Prising av klimagassutslipp

Som et prinsipp foreslår Grønn skattekommisjon at prisen på klimagassutslipp blir lik for alle sektorer i kvotepliktig sektor og for alle sektorer i ikke-kvotepliktig sektor. Forslaget er basert på økonomisk teori knyttet til kostnadseffektiv virkemiddelbruk.

Norges Skogeierforbund, Norskog og Statskog er grunnleggende uenig i dette forslaget. Vi mener derimot at virkemidler må utformes etter følgende prinsipper:

- Virkemidlene må utformes slik at de gir den ønskete klimaeffekten på produksjon eller forbruk. Både avgifter, subsidier og juridiske virkemidler må vurderes i en samlet

virkemiddelpakke for å realisere de tiltak som er nødvendig for å utvikle lavutslippssamfunnet.
- Virkemidlene må utformes slik at de ikke fører til at produksjon av varer blir overført fra Norge til andre land (karbonlekkasje).

Vi vil peke på at verken den nødvendige overgangen til bruk av el-biler, eller til bruk av biodrivstoff spesielt i tungtransport, flytransport eller sjøtransport vil være mulig dersom prinsippet til grønn skattekommisjon blir lagt til grunn. Disse satsingene viser at en må bruke sterke og kombinerte virkemidler for å få oppnå en mer klimavennlig transportsektor.

En generell CO2-avgift måtte vært ekstrem høy for å kunne få til skiftet til mer klimavennlig transport. Med en slik avgift ville norsk næringsliv fort få svekket sin konkurranseevne slik at produksjonen ble overført til andre land.

Norges Skogeierforbund, Norskog og Statskog mener derfor at regjeringen bør bes om å utrede hvordan virkemidler bør utformes for å oppnå de nødvendige endringer på ulike områder, uten at dette svekker konkurransekraften til norsk næringsliv. Det er naturlig å ta utgangspunkt bl.a. i hvordan de tiltakene som Miljødirektoratet har utredet i sin rapport *Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling* (2015), kan realiseres

Vi vil spesielt peke på behovet for en slik samlet virkemiddelvurdering på følgende områder:

- Hvordan oppnås det nødvendige skiftet fra fossilbasert plast til bioplast?
- Hvordan oppnås det nødvendige skifter fra kull til biokull i metallindustrien?
- Hvordan kan bruk av tre som materialer erstatte mer klimabelastende materialer?

Det er vedtatt et omfattende sett av tiltak for økt bruk av biodrivstoff. Politikken på området kunne med fordel bli utformet mer forutsigbart og systematisk over tid. Vi mener det også bør legges vekt på å utforme biodrivstoffpolitikken og andre politikkområder slik at man i tillegg til å oppnå de ønskede miljøeffektene mer effektivt også legger til rette for næringsetablering. Erfaringene fra oppbyggingen av oljenæringen bør være en inspirasjon. Gjennom et tett samarbeid med næringsliv og kunnskapssektoren, har myndighetene gjennom et bredt sett av virkemidler bidratt til å bygge opp en sterk næring.

Hvis komiteen ønsker nærmere utdyping av våre synspunkter på forslagene til grønn skattekommisjon, står vi selvsagt til disposisjon.

5. februar 2016

Erik Lahnstein	*Arne Rørå*	*Øistein Aagesen*
Norges Skogeierforbund	NORSKOG	Statskog SF